

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . . . . . Lir 800
Letna naročnina . . . . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . . . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto X. - Štev. 34

Gorica - četrtek 28. avgusta 1958 - Trst

Posamezna številka L 30

ZA LESENIM PLOTOM

Winston Churchill je po zadnji vojni, menda leta 1946, ugotovil, da je svet razdeljen v dve polovici, med njima pa da je potegnjena železna zavesa ali pregraja. Od takrat vsi govorimo o deželah za železno zaveso in s tem mislimo dežele s komunističnim režimom. Do leta 1948 so na splošno v to vrsto dežel prištevali tudi FLR Jugoslavijo. Odkar je pa prišlo do znanega spora med rajnim Stalinom in Titom, so mnogi začeli izvezmati Jugoslavijo iz števila dežel za železno zaveso. Ne vemo pa s kakšno pravico, zakaj jugoslovanski komunisti so vedno trdili, da so pristni Marxovi učenci in da gradijo socializem prav tako, kakor v Sovjetiji in v satelitskih državah, samo da hočejo priti do cilja po nekoliko drugačnih ovinkih kot Moskva in njeni privrenci. Kakršnekoli namene naj imajo voditelji jugoslovanskega komunizma, danes, po desetih letih, odkar je bila Jugoslavija izobčena iz Kominforma, je vendarle opaziti neke razlike med sovjetsko-komunističnimi režimi in jugoslovanskim režimom.

POSEBNOSTI JUGOSLOVANSKEGA KOMUNIZMA

Prva taka razlika je stik z zunanjim nekomunističnim svetom. Četudi jugoslovanski državljani ne morejo potovati v inozemstvo svobodno, kot v državah z zapadno demokracijo, vendar jim je tako potovanje veliko bolj olajšano kakor pa v kaki satelitski državi. Zato potuje razmeroma veliko Jugoslovancev v inozemstvo in bi jih potovalo še več, ko bi ne bila tolika stiska za devize. Tudi je opaziti, da gre razmeroma precejšnje število tujih državljanov v Jugoslavijo. Potujejo tja kot turisti, a tudi na obiske sorodnikov in znancev. Tako je prišel to poletje cel vlak slovenskih izseljencev iz Nemčije in Belgije na obisk v domovino. Na sedežu generalnega jugoslovanskega konzulata v Trstu je vse uradne dni silna vrsta ljudi, ki čakajo na vizum. Poleg tega moramo dodati še Videmski sporazum med Italijo in Jugoslavijo o malem obmejnem prometu med obema državama in priznati moramo, da Jugoslavija ni več ona hermetično zaprta država, kot je bila prva leta po vojni. O tem pričča tudi dejstvo, da danes granicariji skoro ne streljajo več na skrivače, ki beže čez mejo. Do leta 1950 in še pozneje je bilo zelo pogosto slišati ponoči streljanje na meji z Jugoslavijo, drugo jutro so pa ljudje pripovedovali, kako so videli, da so skrivaj zagrebeli to ali ono žrtev komunističnega terorja. Danes tega skoro ni več slišati. Stik z demokratičnim svetom je torej v Jugoslaviji danes lažji in pogostejši kakor pa v državah sovjetskega bloka.

Druga razlika, ki jo je opaziti, je neka legalnost, ki kljub vsemu vlada v notranjosti Jugoslavije. Poedinec ni več izroččen na milost in nemilost domačemu odobru ali OZNI. Vlada neka zakonitost, ki je sicer socialistična, zato marsikaj nasporna našemu pojmovanju, vendar ni to več brezpravnost poedinca, kot je bila prva leta po revoluciji in kot je še vedno marsikje v komunističnih državah.

Tretja razlika je neke vrste svoboda, ki jo uživajo tudi državljani v Jugoslaviji in ki obstoji v tem, da, ko so enkrat preko meje, smejo potovati, kamor se jim zdi, ne da bi za to morali dati obračun jugoslovanski policiji. Razen redkih izjem »prepovedanih ozemelj« za tujca v Jugoslaviji ni. To svobodo kretanja uživajo tudi domačini sami.

IN VENDAR JE V JUGOSLAVIJI KOMUNISTIČNA DIKTATURA

To bi bile tri razlike, ki že površnemu opazovalcu pričajo, da Titova Jugoslavija ni komunistična diktatura v običajnem pomenu besede. In vendar je in ostane tudi sedanja Jugoslavija komunistična diktatura. Zopet troje znakov:

1. Kult osebnosti je pretiran do skrajnosti. V vsakem javnem lokalno vidni tako ali tako slika maršala Tita, naj bo gostil-

na, restavracija, brivnica, trgovina, čakalnica na postaji, tržnica, urad direktorja, vratarnica, kar koli, povsod visi Titova podoba. Na privatnih stanovanjih jo tudi najdeš pri partijcih in uradnih osebah; pri privatnikih je je vedno manj, četudi si jo prejšnja leta videl marsikje. Na tak kult osebnosti smo bili vajeni v Italiji pod ducejem, v Nemčiji pod führerjem. Komunisti so ta kult povsod ohranili nedotaknjen.

2. Socializem udarja tujcu v oči predvsem v javnih podjetjih. Nič osebnostnega ni v njih, vse je šablonsko, uniformirano, kasarniško. Od napisov na pročelju trgovin in prodajaln, pa preko tovarn, brivnic, krojačnic, uradov, kinov, torej na vsem tem, s čimer se tujec najprej sreča v neki deželi, se mu socializem razodeva kot nekaj liveliranega, načrtnega, togega, brezosebnega, brezživljenjskega. Misliš si: kakor v kasarni ali v velikom vojaškem zavodu. Socializem se ti razodeva še v nizkem standarju življenja pri ljudstvu, kakor v ostalih socialističnih državah, in v togi birokraciji. Gorje, če imaš opravka na uradih! Uporabi vso potrepljivost, ki si jo prinesel s sabo!

BREZBOŠTVO JE URADNA VERA

3. Da so tudi Jugoslovani pravoverni marksisti, ti razodeva končno njih brezboštvo. Postalo je uradna vera. Naprodaj ga imajo povsod: najprej v šoli. Učitelj mora biti vsaj na zunaj ateist; če po-kaže, da je veren, ga upokojijo ali mu odkažejo kako drugo službo. V šoli mora šolnik pokazati, da zna vsaj to, da je človek iz opice. Ta slager ponavljajo povsod v vseh šolah. V Rovtahu n. pr. so imeli gospodinjki tečaj. Med tečajem so kar štirje predavatelji razlagali dekletom, kako človek izvira iz opice. Na koncu so se jim dekleta smejale: »Bi se vsaj zmenili, da boste enako razlagali, tako pa ste nam štirje razlagali na štiri različne načine, kako ljudje izhajajo iz opice.« To »velučenost« o opici ponav-

ljajo v vseh šolah, od ljudskih do univerz. Studentje se šolnikom ob toliki učenosti smejejo, ker današnja jugoslovanska mladina je postala silno skeptična. To so namreč dosegli komunisti, da mladina njim ne verjame, drugim pa tudi ne. Komunistični veljak Potrč je nekoč potožil: »Naše mladine nismo za marksizem prav nič privzgojili, čut za poštenje smo ji pa uničili.« V našem časopisu smo že opozorili, kako v Sloveniji uničujejo komunisti zakonsko in družinsko življenje, pa tudi sploh moralno življenje. Značilno je, da vse to delajo v imenu znanosti in socialistične morale. Veliko jim v ta namen služijo delovne brigade. Te so cvetele prva leta po revoluciji, potem so jih opustili; letos so jih poživil. Čeprav vedo iz izkušnje, da je efektivno delo, ki ga take mladinske delovne brigade opravijo, le malenkostno, vendar so letos znova v prav veliki meri obnovili mladinske delovne brigade pri gradnji avtoceste Ljubljana-Zagreb. Že v aprilu so tja poslali prve brigade, potem so si sledile druga drugi. Mladina, posebno študirajoča mladina, je moralno prisiljena, da se dela v mladinskih brigadah udeleži, sicer ni štipendije, brez štipendije pa ni možnosti za študiranje. Zato se zgrinjajo v delovne mladinske brigade od vseh strani. Tam žive pomešani fantje in dekleta v šotorih ali po barakah mesec dni, več dni tudi več. Kakšno je moralno življenje v takih razmerah, si lahko predstavljamo.

LJUDSTVO SE ZBIRA OKROG CERKVE

Vendar je v ljudstvu še veliko moralno dobrega. Vse to se je danes vrnilo ali pa se vrača v Cerkev. Duhovščina je v tem oziru ljudstvu v lep zglede in oporo. Silno se duhovniki trudijo z veroukom in s pridiganjem. Posebno mlajši so kar občudovanja vredni. Polni so pobud, kako ljudi priklicati na pravo pot. Letos jim vsepovsod prav pridejo lurske po-

božnosti, ki se opravljajo po vsej Sloveniji. Ker ne morejo romati v Lurd, so škofje zaukazali, naj se vrše posebne lurske svečanosti po vseh župnijah. Ta ukaz škofov vršijo po krajevnih razmerah, kakor je kje mogoče. Ponekod so bile to velikanske ljudske manifestacije, tako n. pr. na Vrhniki v nedeljo 18. avgusta, ko se je pobožnosti udeležil tudi škof Vovk, ki je obenem pridigal. Tu na Primorskem so imeli tudi tako lursko svečanost preteklo nedeljo na Kostanjevici pri Gorici, nedeljo prej pa na Mirnem gradu.

Ljudska oblast vse to gleda in za sedaj molči. Kjer more, sicer dela ovire, vendar administrativnih posegov kot prva leta po vojni ni več opaziti. Zadnji čas se zdi, da so vendarle segli po mlajši duhovščini. Številne so poklicali na orožne vaje, druge so zasliševali na OZNI, n. pr. kaplane z Vrhnike, iz Crnomlja in Metlike. Iz kakšnih vzrokov, ni še znano. Drži pa tudi to, da je v Sloveniji verska nestrpnost režima dosti hušja ka-

kor v ostalih republikah države. V Beogradu povsod vidiš javno na ulicah redovnice in redovnike v njih redovnih oblekah, prav tako svetne duhovnike. Tudi v Srbiji in na mnogih krajih na Hrvaškem je isto. Le v Ljubljani boš zaman krožil po ulicah, da bi srečal kakoga duhovnika ali redovnika oziroma redovnico v redovni obleki. Vsi hodijo le v civilu. Pravijo, da se tako čutijo bolj varne.

***

Titova Jugoslavija je torej porušila železno zaveso, zato pa je dvignila med sabo in zapadnim svetom leseno pregrajo, za katero gradi svoj socializem z nasiljem in proti volji velike večine ljudstva, zlasti še utepa ljudstvu v glavo in v srce svoj materialistični nauk o izvoru sveta in človeka. Ljudstvo se obojemu upira, toda »oblast« je še vedno vsemogočna, Cerkev stoji ljudstvu ob strani, zato njen ugled raste. Na žalost ne more storiti več, ker ji manjkajo možnosti in zlasti ji primanjkuje duhovnikov.

VANDROVEC

Po atomski konferenci

Medtem ko je na Srednjem Vzhodu rožljalo orožje, so si znanstveniki v Ženevi mirno izmenjavali mnenja in podatke o primer- nih sredstvih za ugotavljanje ter nadzorstvo nad atomskimi razstrelitvami. Zahodno odposlanstvo je vodil ameriški znanstvenik Fisk, vzhodno pa Rus Feodorov. Po sedmih tednih zasedanja so delo konference uspešno zaključili. Dosežen je bil popoln sporazum, kar se tiče tehničnih sredstev za ugotavljanje atomskih eksplozij. S pomočjo akustičnih valov ter z merjenjem radioaktivnosti ozračja je mogoče učinkovito nadzorovati kakršnokoli jedrno eksplozijo v zraku ali pod zemljo. V ta namen so potrebne opazovalne postaje. Do tega zaključka so prišli atomski

znanstveniki Vzhoda in Zahoda. — Zaključno poročilo, ki vsebuje vsa potrebna priporočila vladam, ni še bilo objavljeno.

Vse kaže, da se znanstveniki prej sporazumejo kot pa državni-ki. Atomski strokovnjaki v Ženevi so odgovornim vladam le pripravili pot za nadaljnje sporazume, ki naj jih v bodoče tudi pravno ter moralno vežejo, da se ne bodo več igrale ter izdelovale tega smrtonosnega orožja.

ODMEVI V WASHINGTONU IN LONDONU

Prva ugodna posledica uspešnih zaključkov atomske konference v Ženevi je bila, da sta se Amerika in Anglija odločili začasno prekiniti jedrne poizkuse za dobo enega leta. Tozadevno odločitev je v petek naznanil sam predsednik Eisenhower. ZDA so za to postavile edini pogoj, da se Sovjetska Zveza začne pogajati za popolno prekinitve poizkusov.

Sklepu se je pridružila tudi Velika Britanija, ki prav sedaj razstreljuje svoje atomske bombe na Božičnih otokih. — Nasprotno pa si Francija pridruže proste roke. Uradno sporočilo s tem v zvezi pravi, da bo Francija svoj program nadaljevala. Rada bi se namreč čimprej uvrstila v klub atomskih veselil.

Politično delo v Italiji

S septembrom se bo spet pričelo redno življenje v državi. Vlada se bo po daljšem odmoru še ta teden sestala. Nekateri stranke, kot socialni demokrati in republikanci, se pripravljajo na kongrese, ki bodo v jeseni. Prvi so v krizi zaradi odstopa Matteottija in drugih, republikanci pa morajo še zavzeti stališče do vlade.

V sredo se hosta pri Comskem jezeru sestala Fanfani in nemški kancler Adenauer, ki je tam na počitnicah. Za 4. september pa je napovedan obisk republiškega predsednika Gronchija v Braziliji. Temu obisku pripisujejo politični krogi veliko važnost. Trajal bo sedem dni.

Veliko prahu je dvignila zadeva z družbo »Anonima banchieri« ali z bankirji brez banke, kakor jo nekateri imenujejo, ki so nezakonito sprejemali in posojali denar. Hrupna policijska preiskava je sedaj v teku.

Na Srednjem Vzhodu se jasni

Najvažnejša dogodka v mednarodni politiki sta bila v minulem tednu uspešen zaključek izrednega zasedanja ZN v New Yorku ter sporazum atomskih znanstvenikov v Ženevi. Medtem ko se je slednje prej ali slej pričakovalo, je sporazum v okviru ZN prišel dokaj nepričakovano po tolikem besednem boju ter nasprotstvu med različnimi mnenji in nameni o tem, kaj je treba storiti, da se pomiri napeto ozračje na Srednjem Vzhodu.

ARABSKA INICIATIVA

Potem ko je kazalo, da bo norveška resolucija šla na glasovanje tudi brez podpore afriško-azijskih dežel, so se zainteresirane arabske države pod pritiskom dogodkov proti splošnemu pričakovanju zedinile ter sporazumno predložile Glavni skupščini v odobritev lastno resolucijo. Prvi del vsebuje izjavo o mirnem sožitju med vsemi arabskimi državami v spoštovanju medsebojne vrhovnosti, o zemeljske nedotakljivosti ter ne- vmešavanju v notranje zadeve drugih v skladu z načeli listine Arabske lige. Nato poziva Hammarskjöldu, naj sam podvzame primerne ukrepe v zvezi z odhodom tujih čet iz Libanona in Jordanije. Tretji del prav tako priporoča Hammarskjöldu, naj se pozanima za ustanovitev gospodarske ustanove za razvoj Srednjega Vzhoda. O vsem tem naj poroča na jesenskem zasedanju skupščine.

USPEH HAMMARSKJÖLDVICH PRIZADEVANJ

Na tej podlagi je bil dosežen sporazum med arabskimi državami samimi na eni strani ter med njimi in ostalimi na drugi strani. Zmernost te muslimanske resolucije je zelo ugodno vplivala zlasti

GENERAL DE GAULLE V AFRIKI

Francoski predsednik se je odpravil na dolgo agitacijsko potovanje po francoskih prekomorskih ozemljih. Obiskal je Madagaskar, kjer je govoril pred stotočlavo množico, ter Francosko Ekvatorialno Afriko. Povsod obljublja popolno svobodo pri glasovanju ter neodvisnost v okviru nove ustave, katere besedilo je vlada prav te dni odobrila. Zdi se, da bo De Gaulle prodl

zato, ker se ni spustila v polemiko v zvezi z umikom anglo-ameriških čet. To seveda ni šlo v računo Gromiku, ki se je do zadnjega trudil, da bi arabska resolucija izzvenela v obsodbo Anglo-amerikancev. Končno »mu ni ostalo drugega kot da potegne z ostalimi. Tako je bila arabska resolucija v četrtek soglasno sprejeta, kar se že dolgo ni zgodilo v ZN glede kake zadeve.

Po dvotedenskem zasedanju v ne preveč naklonjenem ozračju se je razprava v Stekleni palači v znamenju pomiritev pozitivno zaključila. Da je do te načelne rešitve oziroma razjasnitve prišlo v okviru ZN, je delno tudi zasluga tajnika Hammarskjöldu, ki je v ta namen zastavil vso svojo diplomatsko spretnost. S tem so vsi, ki jim je mir res pri srcu, zadovoljni.

z novo ustavo, kajti povsod ga afriška ljudstva navdušeno sprejemajo. Iz njegovih govorov zveni prikrit opomin Francozom: Ali sprejmete moje reforme ali pa boste imeli fašizem v hiši. — Alžirska osvobodilna fronta je medtem izvršila vrsto sabotažnih dejanj v južni Franciji. V treh mestih so zažgali petrolejske čistilnice in s tem povzročili več milijard škode.

NAŠ TEDEN V CERKVI

31.8. nedelja, 14. pob.: sv. Rajmund, sp.
1.9. ponedeljek: sv. Egidij (Tilen), op.
2.9. torek: sv. Stefan, kralj
3.9. sredo: sv. Pij X., papež
4.9. četrtek: sv. Rozalija, dev.
5.9. petek: prvi: sv. Lovrencij Justiniani, škof
6.9. sobota, prva: sv. Caharija, prerok

SV. RAIMUND je izgubil mater ob rojstvu. Ze od deških let je bil goreč častilec Matere božje. Posebno so se mu smilili ubogi krščanski sužnji, ki so hudo trpeli pri mohamedanskih gospodarjih. Vstopil je v red mercedarcev, to je v red Marije rešiteljice sužnjev, da bi sužnjem čim bolj pomagal. Res je silno goreče deloval pri reševanju sužnjev v severni Afriki. Da bi rešil nekega sužnja, se je, v zameno zanj sam dal gospodarju za sužnja.

IZ SV. EVANGELIJA

Čisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Ni hče ne more služiti dvema gospodoma, ali bo namreč enega sovražil in drugega ljubil, ali se bo enega držal in drugega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamonu. Zato vam pravim: Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste jedli, tudi ne za svoje telo, kaj boste oblekli. Ali ni življenje več kot jed in telo več kot obleka? Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več vredni ko one? Kdo izmed vas pa more s svojo skrbjo dodati svoji postavi en komolec? In za obleko, kaj ste v skrbeh? Poglejte lilije na polju, kako rastejo; ne trudijo se in ne predejo, a povem vam, da še Salomon v vsem svojem sijaju se ni oblačil kakor katera izmed njih. Če pa travo na polju, ki danes stoji in se jutri v peč vrže, Bog tako oblači, ne bo li mnogo bolj vas, maloverni? Ne skrbite torej in ne povprašujte: Kaj homo jedli ali kaj bomo pili ali s čim se bomo oblekli? Zakaj po vsem tem povprašujejo pagani. Saj vé vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete. Išcite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to se vam bo navrglo. Ne skrbite torej za jutri; kajti jutrišnji dan bo imel skrb sam zase; zadosti je dnevu njegova lastna težava.«

14. nedelja po Binkoštih

Dragoceni, prevažni in večno koristni so Jezusovi nauki. Berimo pazljivo današnji evangelij in podčrtajmo glavne nasvete, priporočila in opombe: »Ni hče ne more služiti dvema gospodoma — »Ne morete služiti Bogu in mamonu« — »Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste

Kot suženj je uspešno deloval med mohamedani in jih je mnogo spreobrnil. To pa mogotcem ni bilo všeč. Vrgli so ga v hudo ječo.

Vsled njegove gorečnosti in mučeništva ga je tedaj sv. oče imenoval za kardinala, ko je bil še suženj in v ječi.

Umril je star 36 let! —

Ko je človek mlad, se mu zdi, da ni več suženjstva, posebno v našem naprednem stoletju. Kakšna zmota! Naša doba je doba največjega suženjstva. Največ krivde pri tem ima komunizem, posebno še, če mu ljudje, ko so še svobodni, slepo verjamejo. Za večino ni druge pomoči, kot trpljenje v suženjstvu, da spoznajo svojo zmoto. — Moli za uboge moderne sužnje. Pazi, da tudi sam ne postaneš. Ali moliš vsak dan molitev sv. očeta za cerkev molka?

jedli, tudi ne za svoje telo, kaj boste oblekli« — »Iščite najprej božje kraljestvo in njegove pravice in vse to se vam bo navrglo.«

Ti granitni stavki vsebujejo vsa potrebno človeško in globoko krščansko modrost. Ravnajmo se zatorej po njih! Ljudje pokažejo po navadi veliko skrb za dobrobit tega sveta. Ne pokažejo pa enake vneme za posmrtno življenje. V velikih skrbeh so za prehrano in obleko, za bogastvo, užitek in zabave, skratka za blagor tega sveta. Glavne in neprimerno večje vrednote so pa često zapostavljene in zanemarjene. Ljudje žal ne cenijo dovolj Boga in nesmrtno duše in večnega življenja. Vedno znova se moramo spominjati teh resnic: Naš Stvarnik in Gospod ni hudi duh, ampak Bog. Ne smemo torej služiti zemlji ali bogastvu ali jedi ali pijači ali telesu ali udobju ali užitkom ali strastem in še manj grehu, hudobiji in hudiču, ampak služiti moramo edinole Bogu. Njega moramo častiti in slaviti. Zemeljsko življenje je umrljivo in hitro mine. Vse zemeljske stvari so le časne in minljive. Po smrti bo brez vsake koristi denar, jedi, obleke in vse bogastvo tega sveta. Človek nima le umrljivega telesa, temveč ima tudi neumrljivo dušo. Veliko bolj je treba potemtakem skrbeti za dušo, ki ne umre, kakor pa za telo, ki umre. Mnogo večja skrb je potrebna za naš večni blagor kot pa za časno ugodje. Ne omejimo našega življenja le na delo za jedi, obleke, ugodje in zabave, marveč častimo v prvi vrsti Boga in pripravimo si srečna nebesa! Kdor išče Boga in živi po njegovi volji, tak bo našel vse potrebno. Kdor pa zanemarija Boga, tak bo izgubil vse; končal bo v večnem peklu. Živimo kot kristjani, ne kot pagani, in po krščansko uživajmo ta svet! Naša prva in najsvečnejša skrb bodi: Bog in sv. nebesa! Učenik obsoja vsakršen materializem.

Krščanski pojem bolezn

Nemška »Caritas« je ob priliki zdravniške razstave v Kölnu v posebnem razglasu opozorila svoje člane in vse katoličane na krščanski pojem bolezn. Vedno bo, kljub najmodernejšim zdravilom, bolezen prevladovala nad človekom. Vprašanje nastane, ali imajo bolnišnice, kjer večina ljudi išče zdravja in ga tudi vedno ne najde, tudi nalogo, skrbeti za duhovno zdravje, nič manj važno kot telesno, in pripraviti bolnika na potrpežljivo prena-

šanje bolečin in na dobro smrt. Tudi rešitev tega duhovnega problema človeka spada v okvir modernega napredka.

Katoliške šole

V Nemčiji so izdali statistiko katoliških šol po svetu. Po teh podatkih je vseh katoliških šol 157.000. Obiskuje jih 21 milijonov 700.000 gojencev. Po številu katoliških šol so na prvem mestu Združene države, ki jih imajo 19.000 in skoraj pet milijonov gojencev.

Romarji zajemajo lursko vodo iz nastavljenih pip. (Foto Bogomil Breclj)

Zlatomašnik Karel Škulj umrl

V torek 22. julija je v San Martinu v Buenos Airesu umrl, zadet od srčne kapi, duhovni svetnik Karel Škulj.

Pokojni svetnik se je rodil 10. aprila 1883 v Ponikvah pri Dobropoljah. Gimnazijo in bogoslovje je študiral v Ljubljani. Kaplanoval je v Loškem potoku, Ribnici ter Dolenji vasi pri Ribnici. Tu je leta 1919 postal tudi župnik. Leta 1927 je bil imenovan za duhovnega svetnika. Vojna leta je preživel v Ljubljani, begunska v Italiji. Po prihodu v Argentino, leta 1948, je pa prevzel dušno pastirstvo za Slovence v San Martinu.

Karel Škulj je spadal med tiste redke stare slovenske kulturne delavce, ki jih je vzgojil sam dr. Janez Ev. Krek, ki je bil pokojniku med drugim tudi profesor v bogoslovju. Kakor ostali njegovi učenci, je tudi pok. zlatomašnik poprijel za delo, kjerkoli je bilo treba: v prosvetni organizaciji, pri Orlu, v stranki, v zadrugi ali pa v narodnoobrambni organizaciji in pri listih. In če teh organizacij in ustanov ni bilo, jih je pač ustanavljal, kjerkoli je bil. V San Martinu je vedno rad obiskoval svoje rojake. Hodil jih je tolažit, bodrit, hodil k njim po prispevke za svojo Slovensko besedo, ki jo je s tako veliko ljubeznijo izdajal s silnimi žrtvami. Vedno v službi naroda, pa naj je bil naveden kaplan, župnik, deželni ali narodni poslanec za državni parlament.

Pogreb je bil veličasten. Vodil ga je direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, g. Anton Orehar, udeležil pa se ga je tudi sanmartinski župnik dr. Clovis, ki je izmolil Requiem pred krsto. Pok. svetnika je spremljalo k zadnjemu počitku 48 slovenskih duhovnikov in bogoslovcev, med njimi tudi nekaj hrvatskih in argentinskih, in dolga vrsta mož in fantov v štiristopih. Na pokopališču se je od pokojnika poslovil najprej g. duhovni svetnik Alojzij Košmerlj, ki je v lepem govoru razvijal misel: duhovnik, zvest v službi Bogu in narodu ter domovini. Nato je spregovoril g. Rudolf Smeru v imenu slovenske farnske skupnosti v San Martinu in v imenu številnih organizacij, v katerih je pokojnik deloval. Deset let je vzorno vodil versko življenje Slovencev v obširnem šmartinskem okolišju. Organiziral je slovensko šolo in ji bil duša od ustanovitve do danes. Dal je tudi pobudo za ustanovitev slov. pevskega zbora v San Martinu, na katerega je bil vedno ponosen in čigar lepo slovensko petje mu je bilo vselej v zelo veliko veselje. Ustanovil je tudi konferenco sv. Elizabete, ki je revežem lajšala gorje in vsako leto organizirala Miklavževanje. Na kulturnem področju pa si je pokojnik postavil trajen spomenik z ustanovitvijo založbe Slovenska beseda, ki že osem let izdaja revijo z istim imenom. Ta revija je bila pokojniku središče njegovega zanimanja in veselja. Ustanovil je tudi Vestnik, glasilo dobrobrancev in drugih protikomunističnih borcev. V okrilju pokojnikovega farnega delovanja so bile še razne druge organizacije, kakor zadruga za postavitev lastnega doma v San Martinu, skavtska organizacija in druge.

Govornik je nato omenil pokojnikovo delo, ki ga je v nešteti organizacijah opravil tudi že doma in potem v izseljenstvu. Zlasti se mu je zahvalil v imenu Slovenske ljudske stranke za politično delo, ki ga je opravil kot deželni poslanec in dolgoletni strankin funkcionar. Dalje se mu je zahvalil za njegovo ogromno delo za utrditev slovenstva, slovenske misli in pravic slovenskega naroda.

Slovinci bodo zaslužnega moža ohranili v trajnem spominu. Njegovo nesebično delo, požrtvovalnost in vnema pri delu pa je najlepši zgled vsem, zlasti slovenski mladini, kako je treba ljubiti svoj narod, zanj delati in se zanj žrtvovati.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Kostanjevica pri Novi Gorici

Preteklo nedeljo je bilo na Kostanjevici kaj živo. Pritrkovanje zvonov je označilo izreden praznik. Vršilo se je dekanjsko romanje ob lurski stoletnici. Osmega septembra bo namreč škofijsko romanje na Sv. gori v počastitev lurskih prikazovanj. V pripravo so se vršile župnijske in nato dekanjske proslave. Nedeljska na Kostanjevici je res uspela. Prišli so verniki iz cele dekanije od Cepovana do Sempetra. Vozili so se tudi s posebnimi avtobusi. Od šestih zjutraj pa do štirih popoldne so neprenehoma sledile sv. maše in druge pobožnosti; med temi je bila najlepša zborna maša, pri kateri je ljudstvo zelo občuteno sodelovalo z duhovnikom pri oltarju. Največja manifestacija pa je bila slovesna pesniška sv. maša, pri kateri je nastopil solkanjski cerkveni pevski zbor, ki se je zopet izkazal za zelo zmognega in hvalevrednega. Slavnostni govor je imel g. dekan Simčič, ki je kakor vedno vžil veliko navdušenja v srca vernikov, ki so polnili cerkev!

Bilo je res lepo. Sv. obhajil je bilo čez šest sto. Petja pa kar brez konca in kraja. Svetišče je za en dan res oživel in bilo priča močne vere našega ljudstva, ki hoče ostati zvesto svoji nebeški Materi Mariji!

Letalska nesreča dr. Franca Kladnika v Severni Ameriki

Iz Kalifornije v Severni Ameriki smo dobili sporočilo, da se je s svojim letalom smrtno ponesrečil slovenski duhovnik župne cerkve Vseh svetnikov v mestu Hayward v Kaliforniji dr. Franc Kladnik.

Pok. dr. Franc Kladnik je pred odhodom v Severno Ameriko živel v Argentini. Rodil se je 20. novembra 1922 v Laškem na Štajerskem. Med vojno je študiral kot begunec bogoslovje v Ljubljani, bogoslovne študije je pa končal že v begunstvu v Pragi, odnosno v Brixenu v Italiji, kjer je bil dne 9. julija 1947 posvečen v duhovnika. S slovenskim bogoslovjem je po prihodu v Argentino odšel v San Luis.

IV. pevsko tekmovanje v Arezzu

Vse hvale vredno udruženje ljubiteljev glasbe zgodovinskega mesta Arezza javlja, da se bo tudi letos vršilo mednarodno tekmovanje polifonične in folklorne glasbe v zadnjem tednu meseca avgusta.

Novost letošnjega tekmovanja je poleg že omenjenega programa tudi tekmovanje zborov v gregorijanskem petju.

Kot posnemamo iz raznih poročil, vlada za to tekmovanje veliko zanimanje po vseh deželah Evrope in celo izven nje; prvič, predvsem zaradi resnega in kvalitetnega programa obveznih skladb, ki spadajo v zlato dobo polifonične glasbe, kot so skladbe J. Ockehema, Orlanda di Lasso, G. Croceja, L. Cherubinija; drugič zaradi najstrožje izbire folklornih pesmi od strani mednarodne ocenjevalne komisije, ki jo letos predstavljajo glasbeniki mednarodnega slovesa, kot so F. Abbiati, N. Antonellini, B. Babič, A. Benedetto-Michelangeli, G. Camillucci, F. De Nobel, P. G. Mengozzi, L. Millet, R. Schmid, W. S. Gwynn Williams.

Tekmovanje je tudi letos razdeljeno na tri skupine. Odlična in požrtvovalna organizacija areškega udruženja ljubiteljev glasbe je oskrbela zmagovalcem visoke nagrade, ki presegajo skupaj vsoto milijon lir, da ne govorim še o splošni in zavidljivi preskrbi hrane in prenočišča, ki ga uživajo vsi nastopajoči zbori. Poleg teh nagrad je letos še posebna nagrada v znesku 200.000 lir za zmagovalce pri tekmovanju v gregorijanskem petju.

Vse to je gigantsko delo, ki ga doprinaša vsako leto ta neutrudljivi odbor, če pomislimo, da nastopa čez 60 zborov in vsak vbor šteje približno 40 članov.

Proglas poroča, da bodo tekmovali 4 zbori iz Avstrije, 4 zbori iz Španije, 3 zbori iz Francije, 3 zbori iz Jugoslavije, 2 zbori iz Grčije; nato še zbori iz Belgije, Nemčije in celo iz Argentine, da ne govorim o 40 zborih iz Italije, ki so se navjavi in zajeli cel polotok: od Trsta, Vidma pa do Sardinije.

Vsa glasbena evropska javnost mora le čestitati veleuglednemu Areškemu odboru ljubiteljev glasbe za tako velezaslužno delo na polju glasbene umetnosti in k junaškemu vztrajanju (že celih šest let) pri tekmovanju, ki dobiva vedno širši odmev po Evropi ter izjavlja leto za letom tako številne zbere od vsepovsod v to slikovito areško mesto, ki zavzema odlično mesto v zgodovini glasbe po svojem velikem sinu, menihu Guidu Areškemu.

Mirko Filej

Služboval je v raznih krajih v Argentini. Leta 1953 pa je odšel v Severno Ameriko. Dobil je kaplansko mesto v župni cerkvi sv. Jurija v Stockolmu, od julija meseca 1957 je pa služboval kot kaplan v župnici Vseh svetnikov v mestu Hayward.

Pokojni dr. Kladnik je bil velik ljubitelj voženj z motornimi vozili. V Argentini je Bog ve koliko kilometrov prevozil z djepom, v Severni Ameriki je pa imel kar svoje dvosedezno letalo. S tem letalom je dne 2. julija popoldne odletel na obisk k svojim prijateljem v Stockton. Letalo je bilo v dobrem stanju. To je ugotovil letalski mehanik v Bridgeportu. Iz Stocktona se je dr. Kladnik vrnil po polnoči v Bridgeport, od koder je nadaljeval polet proti Haywardu. Kako je potem prišlo do nesreče, še niso mogli ugotoviti. Zgodila se je pa 3. julija. Njegovo truplo so našli istega dne še pred 6. uro popoldne na mostu Dumbarton, v bližini Alameda County. Obe nogi je imel večkrat zlomljeni, imel je rano tudi na glavi in težke notranje poškodbe.

Pokojni dr. Kladnik se je tudi literarno udeleževal ter je s svojimi prispevki sodeloval v Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije in pri verski reviji Duhovno življenje.

Slovenska zboru na areškem festivalu

Prihodnji mesec bo v Arezzu šesti mednarodni festival pevskih zborov. Sodelovala bosta tudi dva slovenska pevška zbor, in sicer Primorski akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec« in zbor delavskega prosvetnega društva Svobode »Slavka Klavara« iz Maribora ter pevski zbor društva »Proleter« iz Sarajeva. Slovenska pevška zboru bosta nastopila s Crocejevo »Beati eritis« in Cherubinijevo »Brindiam, beviam«. Primorski študentje bodo odpeli še Gallusovo »Quam pulchra es amica mea« in Prelovčev »Sedem si rož«. V III. kategoriji bo zbor »Vinko Vodopivec« nastopil še z »Mornčeto bezgunceto«, s Simoničevimi »Ljubezenskimi pesnimi iz Rezije«, Tajčevičevimi »Komitskimi pesmimi« in s Svarovo »Moj očka ima...«.

Iz življenja Cerkve

Italijanski romarji v Lurdu

Italija je s svojimi 50.000 romarji in 6.000 bolniki na prvem mestu med romarji, ki so prišli v Lurd v prvih mesecih jubilejnega leta. Francija je izključena od tega štetja. Italiji sledi Belgija, nato Španija in potem Zapadna Nemčija. V mesecu juliju je bilo več škofijskih romanj iz srednje in severne Italije, iz južne pa so poromali v prvi polovici avgusta. Dne 20. avgusta je v Lurd prispelo posebno rimsko romanje pod vodstvom kardinala, vikarja Klementa Micara.

Sodelovanje med družino in šolo

Na svetovnem kongresu družine, ki se je pred časom zaključil v Parizu, se je mnogo govorilo tudi o sodelovanju med družino in šolo, posebej še med starši in učitelji. Kakor je znano, je imel kongres kot predmet razgovorov temo: »Ponovno odkritje družine«. Problem je vedno važen, kako ustvariti čim bolj enotno vzgojo otrok prav po tesni povezanosti med družino in učitelji, saj je znano, da neharmonična vzgoja razdvaja otroka in na njegovo vzgojo ustvarja v njem neko stanje negotovosti, neodločnosti, neznačajnosti.

Dan kat. tiska v Madridu

Za »dan katoliškega tiska«, ki so ga v madridski škofiji obhajali preteklo nedeljo, je tamkajšnji škof izdal posebno pastirsko pismo, v katerem govori o pomenu tiska, radia in televizije, ki so močna sredstva človekovega izoblikovanja, kadar so pozitivna, pa tudi človekove napačne usmerjenosti, kadar časopisje ne prinaša resnice.

Priprava odraslih na sv. birmo

V znanem industrijskem ameriškem mestu Detroitu se vršijo posebni tečaji priprave na prejem zakramenta svete birmo. Letos število odraslih birmancev presega število prejšnjih let. Nekaj dni od tega je prejele sveto birmo v detroitski stolnici 876 odraslih, nekaj tednov prej pa nad 2.500 in je predvideno še večje število odraslih, ki bodo prihodnje tedne prejeli ta zakrament. V tej nadškofiji delujejo od leta 1939 posebni tečaji za pripravo na sveto birmo. Približno 2.500 je bilo odraslih, ki so se redno prijavili in prejeli zakrament. Letos pa se je število, kakor je razvidno iz povedanega, dvignilo za nekaj tisoč duš.

ČUDNA MODROVANJA NOVEGA LISTA

Ko si vse politične, kulturne in strokovne organizacije na Goriškem in Tržaškem prizadevajo, da bi rimska vlada končno le predložila parlamentu zakon za slovenske šole, ki naj bo tak, da bo ustrezal nemotenemu kulturnemu razvoju naše manjšine, pa ti pride NL dne 7. avgusta do naslednje ugotovitve:

„...To se mora zgoditi z novim zakonom za slovenske šole. Tak zakon bi bil moral seveda že davni iziti. Izdati bi ga bili morali še Amerikanci in Angleži, ki so eno desetletje imeli vso oblast na Tržaškem. Da Slovenci niso izenačili v pravicah z Italijani, jim ne moremo pozabiti. Velik del odgovornosti, da nismo že pod njimi dobili pravičnega šolskega zakona, nosijo seveda tudi tisti slovenski možje, ki so bili v zadevah našega šolstva svetovalci in sodelavci zaveznikov. Bili so pač brezbržni ali pa nesposobni...“

Tako ugotavlja Novi list, ker pač računava z nekritičnimi bralci, ali pa sam ne pozna, kako so stale in kako stoji zadeve s šolskim zakonom. Morda pa je vmes tudi kaj hudobije, kar pa ne verjamemo, ker se običajno rasi okoli Novega lista ponosno trkajo na junaške prsi, da so katoliki.

Toda pojdemo k stvari. Kako je s šolskim zakonom? Ali bi bil res moral že davno iziti, že za časa ZVU? Ko so zavezniki zasedli to področje, je bila tu najprej vojaška okupacija vse dotlej, dokler ni bila podpisana mirovna pogodba. Do podpisa mirovne pogodbe pa vojaška uprava ni mogla ničesar dokončno skleniti. Ko je mirovna pogodba ustvarila Svobodno tržaško ozemlje in če bi bili vsi njeni organi začeli poslovati, bi bili lahko upali, da bo izšel zakon za slovenske, pa tudi za italijanske šole in tudi še za hrvatske, ki so bile predvidene v STO. Toda dobro poznamo tiste čase. OF sprejeli osebe guvernerja, ki bi bil moral nastopiti, da bi zaživel dejansko STO. Ker ni zaživel STO kot civilna ustanova, po sili razmer morala vojaška uprava podaljšati svoje delo, in to v coni A angloameriška, v coni B jugoslovanska. Tako nato je sledila famozna 20-marčna izjava v Turinu, ko je francoski zunanji minister, z vednostjo ostalih, izjavil, da bi bilo umestno Trst vrniti Italiji.

Ta politična izjava, ki nikakor ni bila nekaj zgolj slučajnega, je zadostovala, da je ZVU v Trstu smatrala le za začasno upraviteljico tega področja. Poveljnik ZVU sicer izdajal Ukaze, ki pa so veljali le za njegov čas in so bili diktirani od zgoraj, torej nikakor parlamentarno sprejeti. Tako je tudi izšel Ukaz št. 18 z dne 8. novembra 1947, ki je le okvirni ukaz, ki le v načelu ureja slovenske šole, a jih v samem ukazu naslanja na italijansko šolsko zakonodajo. Ta ukaz je še danes v veljavi, saj je generalni vladni komisar za Tržaško ozemlje ob svojem nastopu izdal odredbo, da veljajo vsi Ukazi bivše ZVU, ki niso izrecno preklicani.

Zavezniki torej niso mogli izdati novega zakona. Če bi ga izdali, ne bi bil to zakon, ampak le ukaz. Svobodno tržaško ozemlje ni zaživel. Zaveznikom so naše politične in strokovne organizacije večkrat predložile načrt, da je treba Ukaz št. 18 izoblikovati, da je treba dati šolskim organičnim načrte, uzakoniti programe, urediti natečaje za službena mesta, osebja itd. In kakšen je bil odgovor? *Polični položaj ne dopušta, da bi karkoli sprejemali, mi smo tu le začasno in ne moremo svojega naslednika obvezovati, da bi sprejel to nespremenjeno, kar bi mu mi zapustili...* Tako so se glasili ustni in pismeni odgovori z najvišjega mesta Z. V. U. To bi moral vedeti tudi gospod dr. Besednjak, saj je kot politični mož takrat vedril v SKSZ (ko še ni bilo razkola) in je še danes, po razkolu, na vidnem mestu svoje SKSZ. Glede mož, ki so bili svetovalci zaveznikov, moremo reči le, da so bili korajžni, da so kljub vsem nasprotovanjem sprejeli sodelovanje, enako tudi vse učno osebje, ki je bilo terorizirano in dejansko napadano ne le v Primorskem dnevniku, temveč tudi s kamenjem, psovkami in streli. To je bila vsa nesposobnost in brezbržnost, dragi pisec članka v Novem listu z dne 7. avgusta t. l.

Sedaj pa še nekaj pojasnil in en sam primer. Po znanem londonskem sporazumu v aprilu 1952 je bilo sprejetih v sestavi ZVU večje število italijanskih ravnateljev, ki so sprejeli v upravo posamezne oddelke civilne uprave. Za šolstvo je bil takrat imenovan prof. Fadda. Šolski sindikati

so takoj nastopili z zahtevo, da je treba slovensko šolo urediti, ker je Ukaz št. 18 nezadosten. Prof. Fadda je res uvidel in izjavil, da bo napravil vse, da se slovensko šolstvo dokončno uredi. Toda tudi on je naposled uvidel, da se to ne more urediti v Trstu. Ko je prenehala zavezniška uprava, je prof. Fadda obljubil, da se bo zavzel, da bodo na merodajnih mestih v Rimu sprejeli potrebni zakon in tako dokončno uredili slovensko šolstvo na Goriškem in Tržaškem. ZVU je prešla, prišla je komisarijatska uprava, odšel je prof. Fadda, zakonski osnutek je propadel, a slovenska šola na Goriškem in Tržaškem še vedno čaka.

Da za časa ZVU ni bilo mogoče šolstva dokončno urediti, nam zgovorno kaže nekdanji primer. Na prizadevanja prof. Fadda so sprejeli lokalno nekak organik za glasbeni licej Tartini. To bi seveda moral sprejeti tudi Rim. Toda nastale so težave in glasbeni licej Tartini bo menda končno šele sedaj dobil definitivni organik. Pri pominjamo pa, da tu gre za italijansko šolo, ne za slovensko, pa vseeno toliko težav!

Pisec članka v Novem listu naj prelista Uradni list bivše ZVU, pa bo v njem našel organični načrt za omenjeni glasbeni

licej, a ta načrt ni stopil nikdar v veljavo, ker ga Rim ni sprejel. Kako pa si NL zamišlja, da bi gladko sprejeli v Rimu organične načrte za 11 slovenskih srednjih šol na Tržaškem, za celo vrsto osnovnih šol in potem pa še podobno za Goriško?

Naj se spomni pisec na Posebni statut londonskega sporazuma, kako zavito je vse skupaj sestavljeno, da lahko vsak po svoje razlaga. Zakaj niso takrat kaj bolj točnega sprejeli, kar bi obvezovalo oba podpisnika? Naj pomisli pisec v NL, da so pogajanja Mešane komisije v Beogradu in Rimu bila zelo bučna, in kaj se je rodilo? Nič! No, pa ne krivimo in ne slepomišimo. Poglejmo, kako je v coni B in pa z italijanskimi šolami pod jugoslovansko upravo. Tudi tam so na istem, kot smo mi tukaj. Veliko obljub, veliko načrtov, a konkretnega malo. Gotovo, da se mi ne smemo sklicevati na položaj, ki je pod jugoslovansko upravo. Tukaj smo pod italijansko upravo in je dolžna demokratično urejena država urediti vse v okviru ustavnih določb, ki jamčijo narodnim manjšinam nemoten etnični in kulturni razvoj.

Na izvajanje ustavnih zagotovil čakamo in ne na modrovanja Novega lista!

Sedmo taborjenje slov. tržaških skavtov

Letošnje poletje je pokazalo pomemben napredek tržaškega katoliškega skavtskega gibanja, ki zajema leto za letom vedno širši krog moške mladine. To se je videlo na taborjenju od 4. do 23. avgusta pri Belopeških jezerih, kjer je bilo povprečno okrog 65 mladcev skozi dvajset dni. Kraj taborjenja je bil zelo posrečen: sredi smrekovega gozda za drugim jezerom, v ozadju Mangart, vse na okrog svečana tišina. Taborjenje se je vršilo točno po skavtskih zakonih. Pozornost so vzbujali lepi šotori, postavljeni po vseh pravilih, tako da niti ob najhujšem nalivu na predzadnji dan ni bilo nikakih nepravil. Razen dveh dni in ene noči v zadnjem tednu je bilo vreme ugodno. Pa tudi ob neurju se ni niti najmanj prekinil dnevni red, hrana se je v redu skuhala in razdelila. Ves čas je vladala vzorna disciplina, od vstajanja ob pol sedmih zjutraj do desete ure zvečer, ko so mladi fantje legali k počitku. Dan se je pričel s telovadbo, umivanjem, sveto mašo s petjem ter številnimi svetimi obhajili. Za vsako uro je bila točno določena zaposlitev. Nikoli se ni nihče dolgočasil. Nepozabni so večeri ob tabornem ognju s petjem, razgovorom, duhovno mislijo, večerno molitvijo. Potem pridejo izleti, romantične hajke. Mladec tako zori v moža, se pripravlja na resnobo življenja. Tabor ima simbolno ograjo, simbolna vrata z napisom in skavtsko lilijo. S tem so v zvezi nočne straže, ki se izmenjavajo vsako poldrugo uro.

Ta oblika mladinskega gibanja je tako slikovita, da se spleča, da se zanj zani-maš, ga opazuješ od blizu, ga proučuješ, da opozoriš nanj slehernega mladega fanta, da se mu priključi. Skavti so bili z dobro in obilno hrano zelo zadovoljni. Kot lansko leto v Reziji, so tudi letos domači prebivalci vzljubili skavte ter jih vabili

k novemu taborjenju ob letu. Taborjenje je vodil škofijski duhovni asistent č. g. Lojze Zupančič, ki je ustanovitelj tega pokreta med tržaškimi Slovenci, in starešina g. prof. Theuerschuh, ki ima za to gibanje neprecenljive zaslugе.

Tabor je obiskalo več gostov, stalno pa so se v njem mudili č. g. Grmek, Gerdol in Miklavc, ki ta pokret vneto podpirajo. Slovenski skavti so bili v najboljših odnosih z rimskimi skavti, ki so taborili v neposredni bližini. — Gibanju želimo čim večji razmah!

Med trnjem in osatom

Počasni »Fickos«, še bolj počasni NL

Ficko je v Primorskem dnevniku dobro vedel, kdaj odpotujejo Slovenci na romanje v Lurd, zato jim je po svoje voščil srečno pot. Uspeh romanja je zelo osupnil, zakaj šele preteklo nedeljo je prišel do sapa, da se je zopet kratko spomnil, da se je »Pepa« vrnila iz Lurda.

Novi list je pa obljubil, ko smo odhotali v Lurd, da bo svojim bralcem obširno poročal o romanju. Zakaj ni po enem mesecu še izpolnil obljube? Mislimo, da bi njegove bralce zanimalo, kako je bilo v Lurdu. Novi list, ki se kaže narodnjaka, da mu ni para, bi že moral kaj povedati o Slovincih v Lurdu, posebno ker je to obljubil. Njegov molk se nam zato zdi zelo sumljiv.

Zanimivo poročanje

V dopisu iz Pevme smo v NL z dne 7. avgusta brali zelo zanimivo poročanje o kulturni prireditvi tamkajšnjega SKPD Jože Abram. Zanimivo je to poročanje iz več razlogov:

1. Poročilo nič ne pove, da je pevmsko društvo »slovensko katoliško prosvetno društvo«. Društvo »bingeli bongeli« bi mu bilo verjetno ljubše, kakor je vse njegovo pisanje »bingeli bongeli«.

2. Namen društva je, pravi dalje poročilo, »delovati po smernicah, katerih se je držal že pokojni Abram sam.« Kolikor vemo, je namen novega pevmskega društva, delovati po smernicah katoliške Cerkve, katere zgleđni duhovnik je pok. Abram bil. Ali ne stoji tako zapisano v pravilih društva? Zakaj se NL boji izraza »katoliški«?

3. »Pri vseh, ki so pri prireditvi sodelovali, smo opazili neki nov duh skupnosti,« nadaljuje poročilo. Duh skupnosti gotovo veseli vse nas. Toda ali niso pevmski fantje in dekleta že ponovno sodelovali pri raznih kulturnih in verskih prireditvah na Goriškem? Saj vemo vsi, kako je pevmska mladina vedno tesno sodelovala s SKPD v Gorici in v Steverjanu, kako se je vedno med prvimi odzvala na vsako pobudo za skupne verske manifestacije. Zakaj torej »neki nov duh skupnosti«? V pevmski mladini je že utrjen duh skupnosti in upati smemo, da se mu ne bo izneverila, četudi bi tako želeli nekateri, ki se boje naziva »katoliški«.

V Libanonu še ni miru

V Beirutu so atentati še vedno na dnevnem redu. Njih žrtev je postal sam francoski podkonzul Jean Gaspard. Zadel ga je kroglja iz samokresa. Pripeljali so ga takoj v ameriško bolnico; baje je njegovo stanje resno.

V Jordaniji so pretekli teden več oseb obsodili na smrt. Obtožili so jih rovarjenja proti državi. Na Daljnem Vzhodu pa so kitajski komunisti spet začeli z vojaškimi izpadi na otoke, ki jih nadzorujejo nacionalisti. Skoro bi bili zavzeli manjši otok, da jih niso formoški nacionalisti pravočasno odbili.

Našli so potopljeno ladjo

Potapljač Jakob Stoka je pred smrtjo zaupal svojemu prijatelju Giurissiniju, da leži v bližini Rovinja na morskem dnu potopljena avstrijska ladja »Baron Gautsch«. Od takrat si Giurissini ni dal več miru in pretekli teden se mu je posrečilo, da je odšel na določeno mesto in tam v globini 40 metrov našel ostanke potopljene ladje. Velika ladja je bila popolnoma pokrita s čudovito lepimi školjkami.

Ladja se je potopila leta 1914, potem ko je zadela na mino. Bilo je mnogo žrtev, vendar potapljač Giurissini ni mogel zaslediti nikakih ostankov 380 oseb, ki so bile natrpne na ladji. Našel pa je na krovu ladjin zvonec, svetilko in pokrov magnetne igle ter vse to prinesel na svetlo. Njegov sedemletni sinček je bil skoro razočaran, ko se je oče vrnil domov. Pozdravil ga je namreč z besedami: »Očka, si mi prinesel kak okostnjak?« V družini Giurissini se namreč potapljaški poklic prenaša od očeta na sina in tudi mali Klavdij je navdušen za očetov poklic.

Po zadnjih vestih bo potopljeno ladjo dvignilo neko tržaško pomorsko podjetje sporazumno z jugoslovanskimi oblastmi.

Zmaga italijanskih planincev

Poveljnik italijanske ekspedicije na Karakorum v Pakistanu je sporočil, da se je dvema članoma njegove skupine, Bonattiju in Mauriju, pri drugem poizkusu posrečilo doseči novo zmago nad gorami. Po nepopisnih naporih sta dosegla vrh Gasherbrum v gorovju Karakorum, visok 8.080 metrov. Pri prvem poizkusu sta se morala vrniti, ko sta bila samo še 180 metrov od vrha. Drugi naskok na to goro je trajal od 24. julija do 6. avgusta. Izjavila sta, da je bilo zavzetje tega vrha mnogo težavnejše kot pa prejšnje na K 1 in K 2, katerih sta se tudi udeležila. Zlasti povratek je bil težaven zaradi silnih viharjev in metežev.

Mladina in zadnje volitve

Agencija »Italia« - Glasilo rimskih župnij »Bollettino di informazioni« je objavilo obsežno statistično študijo o politični usmerjenosti mladine na osnovi rezultatov zadnjih volitev.

Iz podrobnih statistik v razpravi je razvidno, da je dosegla Krščanska demokracija med 3.400.000 mladimi volivci (ki niso volili senatorjev) 48,4% glasov. Od ostalih jih je volilo 23,8% komuniste, 11,1% Italijansko socialistično stranko, 4,4% socialno-demokratsko stranko, 1% republikance, 2,1% desničarske stranke, 0,8% listo »Comunità«, 0,4% pa druge stranke.

Tako je torej dobila Krščanska demokracija med najmlajšimi volivci okrog 1.650.000 glasov, komunisti 815.000, socialistična stranka 380.000, socialno-demokratska stranka pa 150.000 glasov.

Seveda se omenjeni list ukvarja s temi statističnimi podatki predvsem z versko-duhovnega stališča in pride do zaključka, da je glasovalo za KD okrog 10 odstotkov več mladine kot pa starejših volivcev, kar dokazuje, da si je KD pridobila med italijansko mladino velik vpliv. »To očitno in pozitivno dejstvo lahko z veseljem pozdravimo vsi, ki se zanimajo za problem mladine in se trudijo, da bi prispevali k njegovi rešitvi v krščanskem smislu.«

Zanimivo bi bilo, ko bi kdo napravil podobno študijo o tem, kako je volila slovenska mladina pri zadnjih volitvah.

Neodložljivo pojasnilo

V Trstu bodo imeli čez dober mesec dni nove občinske volitve. Udeležili se jih bodo tudi slovenski volivci, ki bodo stali zoper pred izbiro, katero stranko voliti. Za njih glasove se bodo potegovali predvsem komunisti, socialisti, slovenski demokratje in morda tudi titovci, če bodo nastopili samostojno. Treba je zato, da vsakdo zavzame jasno in nedvoumno stališče, koga voliti slovenski volivci kot stališčani, Slovenci in demokratje. Stališče KG je bilo vedno jasno in nedvoumno; ni pa bilo tako v Novim listom, čeprav trdi o sebi, da je krščansko glasilo. Mi smo ga že trikrat pozvali, naj pojasni, ali smejo slovenski volivci z mirno vestjo voliti socialiste ali komuniste. Ni nam še odgovoril. Zato ga danes, ob začetku volilne kampanje v Trstu, pozivamo v četr-tič:

All sme slovenski človek v Trstu voliti komunistično, socialistično ali kako titovsko stranko, ne da bi se pregrešil zoper svojo krščansko vest?

14. septembra udeležite se fatimske procesije na Opčinah!

A. B.

Paciški učinki

Tiste narodnosti, ki sem jih zgoraj navedel, so bile zastopane le v eni izmed štirinajstih stopenj tega tečaja. Na splošno lahko rečem, da je bila velika večina vseh udeležencev na tečaju Spancev ter špansko govorečih študentov iz Latinske Amerike. Sledili so jim po številu udeležencev Belgijci, zlasti Flamci (kot znano, predstavljajo en del Belgijcev germanski Flamci, ki govorijo holandski jezik, drugega pa Valonci, ki so latinskega porekla in so francosko govoreči), dalje Irci, Italijani, Američani itd. Izmed narodov za železno zaveso so bili v večjem številu prisotni Poljaki in Madžari. Slovencev nas je bilo skupno deset, zbrani skupaj od vseh strani: iz Slovenije, zamejstva ter iz prekomorskih dežel.

Kot je iz tega razvidno, smo imeli tu odlično priliko, seznanjati se z drugimi narodnostmi. Prav v vsakdanjem stiku in pri skupnem delu je najlažje spoznati lastnosti in značaj nekega naroda.

Izmed evropskih narodov so nam Slovencev gotovo najbližji narodi iz srednje

in severne Evrope. Res je, da smo mi — preko italijanskega okolja — v marsičem že precej nasedli vplivom latinskega sveta, ki se od našega precej razlikuje. Zato pa, ker smo sinovi dveh različnih kultur, ne čutimo od nobene prevlelike oddaljenosti. Vendar bo naše težišče ostalo vedno v srednjeevropskem kulturnem področju.

Velika duhovna sorodnost je n. pr. med Slovenci in Irci. Čeprav sta si ta dva naroda zemljepisno tako oddaljena in čeprav nismo imeli med seboj še nikoli kulturnih stikov, imamo vendar eni in drugi mnogo skupnega. Irci so se v teku svoje zgodovine težko borili za osvoboditev izpod Angležev in še danes ni vsa Irska osvobojena. Vedno so pogumno branili katoliško vero, ki so jim jo protestanti skušali uničiti, in danes slovijo kot eden izmed narodov, ki je najbolj vdan sv. Cerkvi. Ali ni možno vse to prenesti tudi na burna okolja s strani slovenske zgodovine vse do današnjih dni?

SPREJEM PRI »LA CROIX«

Institut Catholique je v svoj program vključil tudi razne ekskurzije in obiske, preko katerih so obiskovalci poletnega tečaja mogli od blizu spoznati dejavnost

na raznih platch francoskega javnega življenja. Med take prireditve je spadal tudi obisk na uredništvu največjega francoskega katoliškega dnevnika, »La Croix« (Križ).

Uredniška palača stoji v središču mesta, na desnem bregu Sene, blizu mosta Aleksandra III. To je pravzaprav cela vrsta poslopj, tkzv. »Maison de la Bonne Presse« (Dom dobrega tiska), kjer izdajajo vse glavne francoske katoliške publikacije: časopise, revije, knjige, brošure, skrbijo za filme itd. Sprejel nas je zastopnik upravnega vodstva, ki nas je vodil po ogromni tiskarni, kjer so ravno lomili list. Nato pa so nam v uredniškem oddelku priredili osvežilno zakusko, narkar je prišel med nas glavni urednik »La Croix«, ki je pater asumpcionist ter nam orisal zgodovino in vlogo lista do današnjih dni.

List »La Croix« so ustanovili 16. junija 1883. v okviru Maison de la Bonne Presse, po glavni zaslugi asumpcionista p. Vincent-de-Paul Bailly (Delo »Bonne Presse« se je začelo že l. 1873 s tednikom »Le Pelerin« — romar). Bailly sam je pisal mnogo let uvodnike v list s psevdonimom Le Moine. Sele po 18 letih je zaradi političnih vzrokov, na željo papeža

Leona XIII., zapustil uredništvo Bonne presse. Nekaj let pozneje (1889.) so začeli izdajati tednik »La Croix du Dimanche« (nedeljski). Sledile so druge periodične publikacije kot L'Action Catholique, Les questions actuelles, La Documentation Catholique, Bernardette itd. Antiklerikalna gonja l. 1900 je prizadejala tudi temu delu občutne spremembe. Tedanji urednik p. Féron-Vrau je pa, v skladu z navodili asumpcionističnega reda, uspel rešiti katoliški tisk, ki se je še naprej lepo razvijal. L. 1932 so v Parizu slovesno praznovali petdesetletnico lista.

Med drugimi znanimi sodelavci je bil tudi msgr. Loutel, znan kot pisatelj pod imenom Pierre l'Ermite.

La Croix, ki je izrazito katoliški časopis, namenjen vesmu ljudstvu, je popolnoma neodvisen od kateregakoli političnega gibanja, in je ves usmerjen k zmagi Križa in apostolatu med narodom. Okrog njega se strnjeno zbirajo francoski katoličani, in podpirajo ga pripadniki vseh slojev. List je tudi na visoki kulturni ravni, in vanj pišejo tudi člani Francoske akademije. V vsakem oziru pa je list čisto sodoben. Prav tako zavzema napredno in odločno stališče do afriških problemov. (Se nadaljuje)

Potek duhovnih vaj v Gorici

Od 20. do 24. avgusta so se v Sirotišču sv. Družine vršile duhovne vaje za dekleta. Udeleženk je bilo približno štirideset. Za voditelja je bil č. g. pater Ciril Demšar, ki je nalašč za to priliko prišel z Dunaja. Udeležence so z duhovnih vaj odnesle najlepše vtise in se voditelju toplo zahvaljujejo kakor tudi č. sestram, ki so zanje skozi tri dni tako lepo skrbele.

Opazili smo nadalje, da je letos bilo precej mlajših deklet, kar je vsekakor razveselljivo dejstvo.

Tretje naselje na Goriškem

Zrastlo bo na bivšem Fogarjevem posestvu onstran Soče med Pevmo in Podgoro. Zgradila ga bo ustanova INA-Casa in bo to že tretje obširno naselje v goriški pokrajini. Imelo bo 46 stanovanjskih poslopj s skupno 687 stanovanji. Urejeno

bo tako, da stanovalcem ne bo treba hoditi v precej oddaljeno mesto. V naselju bodo vse potrebne trgovine, igrišča za otroke in otroški vrtec.

Z zgradnjo tega naselja bo v precejšnji meri rešeno stanovanjsko vprašanje v našem mestu. Gradnja bo stala približno 340 milijonov lir.

Dobili bodo vodo

Predsedstvo CAFO je prejelo uradno obvestilo, da je višji svet ministrstva za javna dela odobril načrte za namestitev glavnih in stranskih vodovodnih cevi, ki naj bi dovajale vodo na Vrh in v Martinščino. To se sicer ne bo zgodilo že jutri, vendar je za prizadete kraje ta odločitev že velik korak naprej. Ko bodo ta dela dovršena, bodo z novim vodovodom, ki bo črpal vodo pri Zdravščinah, povezali še Doberdob in Poljane, pozneje pa še ostale vasi doberdobske občine.

Desetletnica ameriške katoliške podporne ustanove

V nedeljo 24. avgusta so v Trstu slovesno proslavili prvo desetletnico ameriške katoliške podporne ustanove. Navzoči so bili generalni ravnatelj »Catholic Relief Service« msgr. Edward E. Swannstrom, ravnatelj za Evropo Mr. J. Norris ter msgr. Harnett, prvi ravnatelj tržaške podporne ustanove.

Proslava se je vršila v škofijskem semenišču. Začela se je s sveto mašo, ki jo je daroval msgr. Swannstrom. V slavnostni dvorani je ravnatelj podporne komisije, duhovnik Rafael Tomizza, izrekel zahvalo predstavnikom »National Catholic Welfare Conference« ter jim predstavil člane raznih mestnih slojev in organizacij, ki so v tem desetletju bili deležni ameriške pomoči. Msgr. Swannstrom so nato poklonili simbolična darila, ki so jih izdelali otroci raznih ustanov. Sledil je nato obisk vseh zbirnih taborišč v Trstu, zvečer pa so ameriškim gostom priredili v semeniškem parku slavnostni sprejem, pri katerem je sodeloval tudi tržaški zbor Montasio.

Ameriška katoliška podpora ustanova je v tem desetletju izvršila ogromno človekoljubno delo. Stiri milijarde in 268 tisoč lir je uporabila za nakup potrebnih živil in drugih potrebščin. A denar ni vse. Neprecenljivo vrednost ima pri tej ustanovi krščanska ljubezen do bližnjega, ki je ameriške katoličane vodila v tej človekoljubni misli. Američani polagajo veliko pozornost in veliko vere v to križarsko vojsko ljubezni do najbednejših. S tem vršijo največji apostolat in zaslužijo zato hvaležnost vsega ostalega sveta.

Vidali je odstavljen

V preteklih tednih sta se zgodila dva važna dogodka v tržaškem političnem življenju. Prvi je odstavitev Viktorja Vidali kot tajnika tržaške komunistične partije. Osrednje vodstvo v Rimu je namreč imenovalo na mesto glavnega tajnika tržaške KP prof. Sema, Vidali pa odstavilo. S tem je konec Vidalijevega paševa

nja v tržaški kom. partiji, ki jo je pogumno vodil vsa leta po vojni. Vittorio Vidali je znan komunist, španski bореc in trd stalinovec. Tržaško KP je vodil precej samostojno, in prav to so mu v Rimu zamerili. Zdi se, da ga je pokopalo njegovo neprijazno zadržanje do Tita po Stalinovi smrti, ko je Hruščev za nekaj časa obnovil prijateljske odnose s Titom, Vidali pa ni hotel sprejeti nove politične linije.

Vidali je naslednik, prof. Sema, je bil ravnatelj ital. gimnazije v Piranu do spora med Titom in Stalinom. Potem se je preselil v Trst. Sedaj bo vodil tržaško KP kot njen generalni tajnik. Vidali ostane kljub temu še naprej državni poslanec.

Drug značilen dogodek pa je razkol v tržaški federaciji MSI. Osrednje vodstvo MSI v Rimu je zaradi notranjih sporov v tržaški organizaciji MSI imenovalo komisarja De Totta, toda del tržaškega vodstva se je komisarju uprl in se osamosvojil. Med temi so bivši zvezni tajnik Alfio Morelli, Ida De Vecchi in Claudio De Ferrara. Poslanec odv. Gefter Wondrich je ostal zvest rimskemu vodstvu. Ta notranji spor v MSI skupini, sedaj, tik pred novimi občinskimi volitvami, ne bo ostal brez posledic. Saj so misli tretja najmočnejša skupina v Trstu takoj za KD in KP.

Pojasnjena skrivnost svetlega predmeta nad Trstom

Tržani so pretekli teden več večerov zaporedoma opazovali nad Trstom svetli predmet. Ugibanj je bilo mnogo, vsak je pač povedal svoje. Sedaj pa je prof. Ettore Martin, direktor tržaškega astronomskega observatorija, izjavil, da je skrivnostna luč, ki se že več noči pojavlja in zopet izginja nad severnoitalijanskimi pokrajinami, verjetno v zvezi s tretjim ruskim satelitom. Upoštevajoč vse podatke o kroženju, ki so bili objavljeni ob izstrelitvi, in upoštevajoč tudi, da ameriški sateliti imajo mnogo višjo in čisto drugo krožno pot, ni skoro nobenega dvoma več, da gre tu za pogonsko raketo tretjega

sputnika. Tržaškim astronomom se je posrečilo tudi fotografirati to, sedaj že odkrito skrivnost svetle rakete.

Pobegi iz Jugoslavije

V vsaki poletni sezoni se poveča število pobegov iz Jugoslavije na tržaško in na goriško področje. Od meseca junija do 15. avgusta je pribežalo na Tržaško približno 80 Jugoslovancev. Predvsem so to mladi ljudje iz bližnjih krajev, ne manjka pa med njimi tudi beguncev, ki so tvegali dolgo in nevarno pot iz daljne Bosne, Banata, Hrvaške in celo iz Črne gore. V zadnjem tednu so se javili italijanskim oblastem po eden do dva begunca na dan. Nekateri izmed njih zatrjujejo, da pripadajo tajnim protitotalitarnim organizacijam, katerim je policija prišla na sled, zato da niso več varni v svoji državi. Po formalnem zaslišanju pošiljajo vse te begunce v zbirno taborišče v Cremono.

Zaključila se je četrta »izdaja« Kronajmo ljubezenski sen

Dne 21. avgusta se je v Trstu zaključilo četrto poglavje simpatičnega ljubezenskega romana, ki ga je pred štirimi leti začelo izdajati uredništvo tržaškega Piccola v okviru tržaškega velesajma. V četrtek je namreč stopil pred oltar že četrta par mladih ljudi, katerim sta ti dve ustanovi pomagali, da so lahko uresničili svoje najlepše sanje. Letošnja nagradjenca sta Liliana Burolo in Umberto Fragiaco, katerima gospodarske razmere niso dopuščale, da bi se poročila. Poročila sta se v cerkvi sv. Justa in razumljivo, da sta imela za priči urednika tržaškega Piccola in ravnatelja tržaškega velesajma ing. Sospisa. Tržaška tvrde pa so poskrbele, da mladima zakoncem ne bo manjkalo najpotrebnejše v novem domu.

Opčine

Naš župni zavetnik je sv. Jernej apostol. Na dan sv. Jerneja je bil nekoč za vso župnijo velik praznik. Tudi danes ga še praznujemo, toda ne tako kot nekdaj. Marsikaj se je v teku let spremenilo, kakor se sicer povsod na tem svetu spreminja. Upajmo, da se sedaj spreminja v dobro in v boljše, dasi ne vedno tako, kakor bi si želeli vsi tisti, ki so zvesti svojim običajem in izročilom.

Težave se najdejo povsod, a ravno to daje našim ljudem poguma za obnovitev skupnosti in medsebojne povezave. Lotili so se dela. Ze leta in leta vztrajajo. Tako na koro kakor v zvoniku, kjer se mladi fantje ne ustrašijo ubranega pritrkovanja in to po večkrat na dan.

Slovesnost farnega patrona je povečala latinska sv. maša, ki jo je v čast sv. Jerneju komponiral organist g. Stanislav Malič. Priredil jo je za štiriglasen mešan zbor z orglami. Dokončal jo je šele pred kratkim, t. j. 29. julija letos. In kaj takega se ne dogaja povsod.

Ce bi bili torej prišli na god sv. Jerneja k nam, bi bili zadožili lepo sliko farnega slavja. Cerkev in posebno oltar v njej sta bila okrašena s pravim umetniškim čutom. Ljudje so se vrstili pri češčenju Najsvetejšega, ki je bilo izpostavljeno ves dan. Posebno pri slovesni sv. maši se je nabralo lepo število domačinov, ki je prišlo počastiti Boga in sv. Jerneja in ki ni štedilo s pohvalo domačega pevskega zbora, ki jim je nudil prijetno petje. Poleg tega je izvajal organist Gounodovo Ave Marijo ob violinski spremljavi dveh mladih virtuozov. Nad vse priljubljena pa je bila stara pesem v čast

sv. Jerneju, ki je marsikoga prav ganila.

Kmalu bo tu vsakoletna procesija s fatimsko Materjo božjo. Pridite vsi in se boste prepričali, da se tu kljub obilnim težavam dela za poživitev izročil prednikov, ki se niso ustrašili ovir, ampak so delali in prispevali k podvigu verskega in kulturnega življenja v domači župniji.

Mačkoviče

V nedeljo na dan sv. Jerneja sta si obljubila večno zvestobo v domači cerkvi gđc. Dalka Sturman, požrtvovalna pevovodkinja domačega cerkvenega pevskega zbora, ter g. Lucijan Starc (Vecchiet) od Sv. Magdalene v Trstu, oba iz znanih in zdravih krščanskih družin.

Za vse, kar je dobrega in plemenitega storila za cerkev, zbor in druge smo nevesti vsi brez izjeme iz srca globoko hvaležni. Čeprav nas je sedaj zapustila, želimo obema mnogo sreče in blagoslova v novem stanu!

Sempolaj

Vsled pobude Njegove Prezvzišenosti, gospoda nadškofa smo v devinski dekaniji vsi župniki na posebnem sestanku sklenili, da vsak izmed nas napravi v svoji duhovnji posebno proslavo stoletnice prikazovanj Brezmadežne Device v Lurdu. Zaključek teh proslav bo za vso dekanijo skupaj v Nabrežini dne 5. oktobra t. l. Prva prireditelj te proslave bo v Sempolaju dne 31. avgusta. Ta dan obhajamo v Sempolaju vsakoletno slavnost sv. Pelagija, mučenca in zaščitnika naše sempolajske duhovnije. Zato bo zjutraj ob 10.30 slovesna sv. maša s slovesno procesijo evharistično po vasi. Popoldne pa, ob 5. uri, v proslavo Marijino slovesna procesija z novim kipom Brezmadežne. Ob koncu bo pridiga in blagoslov z Najsvetejšim zunaj cerkve.

Radio Trst A

od 31 avgusta do 6. septembra 1958

Nedelja: 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 16.00 Vokalni oktet »Planika« iz Gorice. — 17.00 Novela: Gustavo Adolfo Becquer: »Zelene oči« nato Plesna čajanka. — 19.15 »Ko študent na rajžo gre« — mladinska počitniška oddaja. — 21.30 Narava poje v pesmi. — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek: 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Predavanje: »Kako je v današnjem Louvr«. — 18.55 Zenski kvartet »Večernica«. — 19.15 Radijska univerza: Industrijska revolucija 19. stoletja. (4) »Napoleonova zapora ustvari evropsko industrijo«. — 22.00 Športna tribuna.

Torek: 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Potovanje po Italiji, turistični razgledi M.A. Bernonija. — 18.55 Samospeve Simonitija, Adamiča in Ipvaca poje sopranistka Ileana Bratuž. — 19.15 Sirmo obzorja: »Mladi državljani« (7. oddaja).

Sreda: 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Zena in dom, obzornik za ženski svet. — 18.30 Z začarane police: Ivanka Cegnar: »Kako so vzklike planike«. — 19.15 Zdravniški vedež. — 21.00 Alfredo Vanni: »Val in čere«, komedija v 3 dejanjih nato Melodije iz filmov in revij.

Četrtek: 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Predavanje: »Levi za rešetko«. — 19.00 Na harmoniko igra Rajmund Hrovat. — 19.15 Radijska univerza: Mednarodne organizacije: (10.) »Atlantski pakt«. — 21.00 Ilustrirano predavanje:

Malo znane ljubezenske zgodbe iz svetovne zgodovine: (8.) »Faraon Akhnaton in Teie«. — 22.00 Sodobna književnost in umetnost: Anna Banti: »Nuna iz Sangaja«, ocena dr. Josip Tavčar.

Petek: 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Zivljenja in usode: »Donald Douglas, letalski konstrukter«. — 18.55 Koncert tenorista Dušana Pertota. — 19.15 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu. — 22.00 Dante Aligieri: Božanska komedija-Pekel: 30. spev.

Sobota: 11.30 Brezobvezno, drobiž od vsepovsod in... Izleti po gorah: (10.) »Rezija«. — 16.00 Radijska univerza: Življe njejisi mislecev: (5.) »Sv. Tomaž Akvirski«. — 18.00 Oddaja za najmlajše: Franc Jeza: »Odprava Marko«, 7. oddaja. Igrajo člani Rad. odra. — 20.45 Studentovski zbor »Vinko Vodopivec«.

OBVESTILA

Obvestilo dijakom

Tržaška posojilnica je dala tudi letos na razplogo ob Mednarodnem dnevu varčevanja nekaj nagrad za revne dijake. Tržaško županstvo obvešča zainteresirane, da poteče rok za vlaganje prošnje dne 30. avgusta. Vse potrebne informacije se dobe v sobi št. 100 v občinski palači.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNEGA UCITELJISCA obvešča, da se začne popravni izpiti dne 1. sept. ob 8.30 s pisмено nalogo iz slovenščine. Ostali razpored izpiti bo razviden na oglasni deski.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNE TRGOVSKE AKADEMIJE s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo popravni izpiti začeli 1. septembra. Razpored izpiti je objavljen na oglasni deski zavoda. — Vpisovanja za šolsko leto 1958-59 bodo začela 1. septembra in se zaključijo 25. septembra. — Usposobljenostni izpiti bodo začeli v sredo 17. septembra s pisμένο nalogo iz italijansčine. — Potrebne informacije se dobijo v tajništvi vsak delavnik od 10. do 12. ure.

V STOLNICI se bo v ponedeljek 1. septembra ob 8. uri darovala sv. maša za vse padle obeh vojn.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. NABREŽINA Danilo

BREZGAZINA

Je preselil svojo ordinacijo na št. 150 (nasproti gostilne »Silvester«)

LISTNICA UPRAVE

Opozarjamo naše čitatelje, ki nas ne prestando povprašujejo po 31. številu Katoliškega glasa (to je št., ki piše o lurskem romanju in ki prinaša tudi skupno sliko romarjev), da je žal ta števil, tudi pri nas v Gorici vsa pošla, pa čeravno smo jo tiskali v mnogo večji nakladi. **Uprava**

DAROVİ za Slovensko sirotišče: gospod stavbenik Simčič ob poroki hčerke dr. Rožice 5.000; N.N., Gorica 4.000; gđc. M.D. 6.000 lir.

Iskren Bog plačaj vsem blagim dobrotnikom!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Wilhelm Hünermann:

65

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»No, kaj pa uganjate?« se je zasmeljal.

»Vlečemo, kdo te bo smel spremljati na morišče,« je odvrnil Soyer žalostno. Coudrin je pa zakrohotal in rekel: »Zastonj se trudite! Samo pazite, da ne bom jaz prisiljen vas spremljati na morilni oder!«

Nato pa se je odpravil še vedno smeje se na pot k nekemu bolniku, h kateremu ga je bila poklicala ena izmed »samotnih«.

Ko se je vračal iz hiše umirajočega ter je šel po Cesti mlinov na veter, je opazil, da gre za njim nekaj sumljivih postav.

Ali je bil slučaj ali so ga spoznali?

Coudrin je pospešil korak, a zasledovalec se ni mogel otresti. Zavil je nekajkrat okoli vogalov, toda sumljive postavice so mu stale za petami.

»Zasledujejo me torej!« je zarenčal duhovnik. »Ali so sobratje vendarle zadeli s svojimi slamicami?«

Začel je teči. Tedaj so zdvijali tudi zasledovalci. Bil je le malo pred njimi. Če bi zdaj zadeli na kako patroljo miličnikov, bi bilo vsega konec.

Duhovnik je še ekkrat smuknil okoli cestnega vogla. Pre-

poznó pa je opazil, da pelje ulica na trg, kjer ga bodo gotovo ustavili.

Preganjani je obupano pogledal okoli sebe. Prvi zasledovalec je že pridrvel okoli vogla. Tedaj je Coudrin zagledal odprto okno v pritličju velike hiše. Slišal je, da nekdo igra na klavir. Nič ni pomišljal, temveč je s silnim zaletom skočil skozi odprto okno.

»Rešite me! Duhovnik sem in zasledujejo me!« je naglo zaklicel plemeniti gospe, ki je prestrašena poskočila od klavirja, na katerega je igrala. Na srečo se je pa takoj spet zavedela ter pokazala na skrita vrata v steni.

»Pojdite tja noter!« Nato je spet sedla h klavirju in igrala naprej.

Komaj je duhovnik zaprl za sabo skrita vrata, so že pridrveli v sobo preganjanci.

»Kje je duhovnik, ki se je tu skrival?« je zakričal eden.

»Duhovnik v mojem stanovanju?« se je začudila gospa.

»Prosim, preiščite vse!«

Rdeči, ki so bili zaradi mirnega nastopa hišne gospodinje postali malo negotovi, so kljub temu začeli temeljito preiskavo.

»Ali ne bi pogledali tudi v omare in v klavir?« se je nasmehnila gospa. »Morda se je skrival sem noter.«

»Nikar se tako neumno ne norčujte!« je zasikal eden izmed preganjancev nanjo. »Rajši povejte, kam peljejo ta skrita vrata v steni!«

Hrabra gospa je malo prebledela. Nato pa je mirno rekla: »Ah, tu je ropotarnica!«

Prekucuh pa je že odprl vrata in odkril lestev, po ka-

teri se je šlo v više ležečo izbo. Že je stopil z nogo na prvi klin, že je začel iti navzgor.

»Gospod, zgodi se tvoja volja!« je molil duhovnik, ki je bil zgoraj skrit. Sedaj ni bilo več nobenega izhoda.

Tedaj pa je spodaj zadonel bučen krohot in eden izmed rdečih je zaklicel svojemu pajdašu:

»Tepec si, tovariš! Ali misliš, da bi oni ne bil potegnili lestve za sabo, če bi čepel zgoraj! Hahaha!«

Z divjim obrazom je rdečkar stopil z lestve in zaloputnil vrata v zidu.

»In vendar sem razločno videl, da je skočil v to hišo!« je zarenčal trdovratno.

»Nič nisi videl!« je siknil tovariš. »Najbrž si že navsezgodaj pregledoko pogledal v kozarec. Sedaj je oni lopov seveda že davno za deveto goro.«

Rdeči so kleli in šli.

Malo pozneje je duhovnik klečal pred tabernakljem v Oleronovi ulici; ponudil je Bogu svoje življenje v zahvalo za čudežno rešitev.

Rdeči pa medtem niso mirovali. Na begu je Coudrin izgubil svojo čepico. Sedaj so jo dali povohati lovskim psom in so z njimi zopet začeli zasledovanje.

Tako se je zgodilo, da je neka gospa pridrvela v kapelo in zaklicala klečečemu:

»Za božjo voljo! Bežite! Rdeči so pravkar vdrli v hišo. Za oltarjem so skrita vrata, skozi katera se lahko rešite.«

(Nadaljevanje)